

СПЕЦИФІКА СЛОВОТВІРНОЇ КОМБІНАТОРИКИ ОСНОВИ СЛОВА

Л.В. Шигло, канд. філол. наук, доцент,

Г.В. Чуланова, канд. філол. наук, доцент,

Сумський державний університет,

вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна

E-mail: l.schiglo@mail.ru

Стаття присвячена виявленню словотвірних, семантичних та комбінаторних чинників, що сприяють словотвірному потенціалу основ дієслів з категоріальним значенням активного руху в сучасній німецькій мові.

***Ключові слова:** словотвірна валентність, формально-морфологічна валентність, семантична валентність, основа слова.*

Вивчення комбінаторних можливостей основ дієслів руху сприяє виявленню їх здатності мотивувати утворення нових словотвірних структур та відображати динаміку словотворчого процесу, розширювати і збагачувати словниковий склад сучасної німецької мови. Проте, комбінаторні можливості основ дієслів руху малодосліджені в сучасній німецькій мові.

Дієслова з категоріальним значенням активного руху входять до макросистеми доміантних дієслів руху, що репрезентують ситуації, де носіями активного поступального руху є живі істоти, які переміщуються за допомогою природних і технічних засобів [1; 2, с. 1; 3].

Актуальність роботи визначається її спрямованістю на вивчення процесів словотворення з опорою на функціональне навантаження твірних основ слів у механізмі деривації на засадах основоцентричної дериватології. Відсутність лінгвістичних розвідок щодо комбінаторної спроможності твірних основ важливих для німецької мови дієслів руху стимулює необхідність вивчення їх словотвірних, семантичних та комбінаторних властивостей для творення нових похідних одиниць.

Метою даного дослідження є виявлення комбінаторних, словотвірних та семантичних властивостей основ дієслів з категоріальним значенням активного руху, що сприяє їх словотвірному потенціалу.

Об'єктом дослідження є основи дієслів з категоріальним значенням активного руху в сучасній німецькій мові.

Предметом вивчення є словотвірні, семантичні та комбінаторні чинники, що сприяють словотвірному потенціалу основ дієслів з категоріальним значенням активного руху в сучасній німецькій мові.

Валентність дієслова дериваційно реалізується в похідних іменниках, прикметниках, дієсловах, континуум словотвірних значень яких передбачений валентною рамкою твірного [4, с. 401]. **Словотвірна валентність**, під якою ми розуміємо умови або системні закономірності лексичного наповнення словотвірних моделей, закономірності поєднання мовних одиниць у внутрішній синтагмі, тобто на рівні словотвірних конститuentів похідного або складного слова [5; 6; 7], є одним із визначальних чинників впливу на словотвірний потенціал основ дієслів з категоріальним значенням активного руху. Вона розглядається нами у двох аспектах: формально-морфологічному та семантичному.

Формально-морфологічна валентність трактується нами як здатність певних словотворчих формантів поєднуватися з твірними основами певної словотвірної структури одного й того ж лексико-граматичного класу, в нашому випадку класу дієслів [23, с. 9]

Валентність основи як потенція, і як реалізація закріплюється у "готових" лексичних одиницях. Особливості семантико-словотвірної структури похідних основ

дієслів з категоріальним значенням активного руху знаходять своє відображення у словотвірних моделях (СМ) та субмоделях.

В результаті аналізу фактичного матеріалу нами були виокремлені структурно-словотвірні моделі, характерні для похідних дієслів з категоріальним значенням активного руху:

СМ *be-* + LV → LVpräf (префіксальна модель 1) є малопродуктивною. Виявлені основи префіксального дієслова співвідносяться з дієсловами нульового акту деривації і мають такі словотвірні значення:

- цілеспрямованої дії, охоплення дією чого-небудь: *befliegen* – *облітати; пролітати (вздовж чого-небудь, над чим-небудь)* тощо;
- інтенсивності дії: *beeilen (sich)* – *квапитися, поспішати*.
- СМ 1 представлена такими структурними субмоделями:
 - *be-* + LV0 → LVpräf: *begehen* – *обходити (що-небудь), ходити (де-небудь); beschleichen* – *підкрадатися (до кого-небудь); підстерігати (кого-небудь), шпигувати (за ким-небудь)*;
 - *be-* + LVsuf → LVpräf: *beklettern* – *облазити (територію)*.

Основи префіксальних дієслів, що утворилися за малопродуктивною СМ *ent-* + LV → LVpräf (префіксальна модель 2) зі словотвірним значенням:

- віддалення, руху від вихідної точки, втечі звідки-небудь, від кого-небудь: *entfliegen* – *летіти, відлітати, entkommen* – *утікати, вислизати, йти*.

Максимальними словотворчими компонентами моделі 2 є кореневі твірні основи дієслів нульового акту похідності. У межах словотвірної моделі 2 виокремлюються такі структурні субмоделі:

- *ent-* + LV0 → LVpräf: *entkriechen* – *відповзати*;
- *ent-* + LVsuf → LVpräf: *entklettern* – *відлазити*.

За малопродуктивною моделлю СМ *er-* + LV → LVpräf (префіксальна модель 3) утворюються основи префіксальних дієслів зі словотвірним значенням:

- результату дії: *ersteigen* – *піднятися (на що-небудь); досягати вершини (гор)*.

Вона представлена кількома структурними субмоделями в сучасній німецькій мові:

- *er-* + LV0 → LVpräf: максимальними словотворчими компонентами субмоделі є кореневі твірні основи дієслів нульового акту похідності: *erklimmen* – *вилазати, видиратися (по чому-небудь на що-небудь)*;
- *er-* + LVsuf → LVpräf: *erklettern* – *вилазати, видиратися (по чому-небудь на що-небудь)*.

СМ *ver-* + LV → LVpräf (префіксальна модель 4) демонструє середню продуктивність, утворюючи основи префіксальних дієслів, словотвірне значення яких вказує на:

- неправильну орієнтацію руху: *verfliegen* – *залітати (куди-небудь); автратити орієнтацію (в польоті)*;
- інтенсивність дії: *verreiten* – *заїздити (кося)*.

Словотвірна модель 4 представлена такими структурними субмоделями:

- *ver-* + LV0 → LVpräf: *verziehen* – *переїжджати*;
- *ver-* + LVsuf → LVpräf: *verklettern (sich)* – *забиратися дуже високо; заблукати (в горах)*.

При творенні префіксальних дієслів з категоріальним значенням активного руху своєю непродуктивністю відзначається СМ *zer-* + LV → LVpräf (префіксальна модель 5).

Характерним для словотвірної моделі 5 є те, що переважна більшість її похідних основ втратила семантичний зв'язок з твірною основою. Однак нами виявлено поодинокі похідні дієслова з такими словотвірними значеннями:

- деструкції (знищення, роздроблення): *zertreten* – *розтоптати, розчавити*;
- розсіювання, розчинення, зникнення: *zerstieben* – *розсипатися; розлітатися*;

розсіюватися (про натовп).

СМ *ab-* + *LV* → *LVhräF* (словотвірна модель з напівпрефіксом 6) є продуктивною. Виявлені основи напівпрефіксальних дієслів, що утворені за цією моделлю, виражають такі словотвірні значення:

- віддалення від чого-небудь: *abfliegen* – відлітати;
- інтенсивності дії, охоплення предмета дією: *abfliegen* – облітати (трасу, територію); *патрулювати (район)*.

З точки зору структурної організації, основи напівпрефіксальних дієслів, що утворені за словотвірною моделлю 6 співвідносяться з такими субмоделями:

- *ab-* + *LV0* → *LVhräF*: *ablaufen* – відходити, відпливати, *abspringen* – зіскакувати, *abschwimmen* – відпливати;
- *ab-* + *LVsuf* → *LVhräF*: *abwandern* – переселятися.

Високопродуктивна словотвірна модель *an-* + *LV* → *LVhräF* (словотвірна модель з напівпрефіксом 7) використовується для творення основ напівпрефіксальних дієслів зі словотвірними значеннями:

- наближення, прибуття: *anfliegen* – прилітати, підлітати, *ankommen* – прибувати, приходити, приїжджати; спорт. *фінішувати, ankriechen* – приповзати (напр., про комаху);
- початку дії: *anlaufen* – запрацювати, прийти в дію; починатися.

У сучасній німецькій словотвірній системі словотвірна модель 7 демонструє значну продуктивність і представлена такими структурними субмоделями:

- *an-* + *LV0* → *LVhräF*: *anhetzen* – підганяти, натравлювати;
- *an-* + *LVsuf* → *LVhräF*: *anhumpeln* – накульгувати.

Виявлені основи напівпрефіксальних дієслів, що утворені за малопродуктивною моделлю *auf-* + *LV* → *LVhräF* (словотвірна модель з напівпрефіксом 8) мають такі словотвірні значення:

- дія спрямована вгору: *auffliegen* – 1) злітати, здійснюватися, знімається; 2) вибухати, висаджувати у повітря;
- рух один за одним, а також наштовхування на що-небудь: *aufziehen* – 1) вишикуватися; 2) виходити на парад (на демонстрацію).

В межах СМ 8 виокремлюються дві структурні субмоделі:

- *auf-* + *LV0* → *LVhräF*: *aufspringen* – 1) підхоплюватися (з місця), 2) стрибати (у трамвай);
- *auf-* + *LVsuf* → *LVhräF*: *aufklettern* – вилазити, видиратися (на що-небудь).

СМ *aus-* + *LV* → *LVhräF* (словотвірна модель з напівпрефіксом 9) характеризується такими словотвірними значеннями:

- спрямованість дії зсередини назовні: *auskriechen* – вилазити;
- відхилення від норми: *ausgleiten* – посковзнутися; зісковзнути, вислизнути;
- розширення, збільшення об'єму чого-небудь: *ausrollen* – розкачувати (наприклад, тісто).

Виокремлено такі її субмоделі:

- *aus-* + *LV0* → *LVhräF*: *aussteigen* – виходити, сходити, висаджуватися;
- *aus-* + *LVsuf* → *LVhräF*: *ausspazieren* – виходити на прогулянку.

За продуктивною словотвірною моделлю СМ *durch-* + *LV* → *LVhräF* (словотвірна модель з напівпрефіксом 10) утворюються основи префіксальних дієслів як з відокремлюваним, так і з відокремлювано-невідокремлюваним префіксом. Виявлено словотвірні значення основ дієслів з відокремлюваним префіксом *durch-*:

- проходження через що-небудь, по чому-небудь: *'durchkriechen* – проповзати через що-небудь, *'durchlaufen* – пробігати, проходити швидким кроком (по чому-небудь);
- інтенсивності дії: *'durcheilen* – швидко проходити.

Ця словотвірна модель представлена кількома структурними субмоделями в сучасній німецькій мові:

- *durch-* + LV0 → LVhräf: максимальними словотворчими компонентами субмоделі є кореневі твірні основи дієслів нульового акту деривації: *'durchgehen* – *проходити, пролазити через що-небудь*;

- *durch-* + LVsuf → LVhräf: *'durchwandern* – *пройти певну відстань*.

Основи дієслів з невідокремлюваним префіксом *durch-* виражають словотвірне значення:

- охоплення рухом якого-небудь простору: *durch'klettern* – *облазити (що-небудь)*.

СМ *ein-* + LV → LVhräf (словотвірна модель з напівпрефіксом 11) демонструє низьку продуктивність, утворюючи основи префіксальних дієслів, словотвірне значення яких вказує на:

- спрямованість дії всередину чого-небудь, а також знаходження всередині чого-небудь: *einfliegen* – *влітати*.

СМ 11 представлена такими структурними субмоделями:

- *ein-* + LV0 → LVhräf: *einlaufen* – *вбігати*;

- *ein-* + LVsuf → LVhräf: *einwandern* – *переселятися, імігрувати*.

За СМ *los-* + LV → LVhräf (словотвірна модель з напівпрефіксом 12) утворюються похідні основи зі словотвірним значенням:

- початку дії: *loseilen* – *поспішати назустріч (кому-небудь)*.

- СМ 12 представлена такими структурними субмоделями:

- *los-* + LV0 → LVhräf: *loshetzen* – *розм. побігти, кинутися бігти; losbummeln* – *розпочинати бесцільно блукати*.

- *los-* + LVsuf → LVhräf: *loswandern* – *відправитися у подорож*.

СМ *nach-* + LV → LVhräf (словотвірна модель з напівпрефіксом 13) демонструє середню продуктивність, утворюючи основи напівпрефіксальних дієслів, словотвірні значення яких вказують на:

- спрямованість дії слідом за ким-небудь, чим-небудь: *nacheilen* – *поспішати, бігти за ким-небудь, чим-небудь*;

- відставання від кого-небудь, чого-небудь: *nachhinken* – *розм. відставати; плестися у хвості (за ким-небудь)*.

СМ 13 відрізняється такими структурними субмоделями:

- *nach-* + LV0 → LVhräf: *nachdrängen* – *натискати ззаду, проштовхуватися вперед*;

- *nach-* + LVsuf → LVhräf: *nachwandern* – *подорожувати слідом (за ким-небудь)*.

Низькою продуктивністю при творенні дієслів з категоріальним значенням активного руху характеризується СМ *über-* + LV → LVhräf (словотвірна модель з напівпрефіксом 14).

Виокремлені похідні дієслова з відокремлюваним префіксом мають словотвірне значення:

- рух через що-небудь, вихід за певні межі: *'überfahren* – *переїжджати, переправлятися на інший берег*.

У межах СМ 14 з відокремлюваним префіксом *über-* виокремлюються такі структурні субмоделі:

- *über-* + LV0 → LVhräf: *'übertreten* – 1) *виходити з берегів*; 2) *спорт. заступити за лінію*.

- *über-* + LVsuf → LVhräf: *überwandern* – *переселятися, імігрувати на іншу територію*.

Основам дієслів з невідокремлюваним префіксом *über-* властиве словотвірне значення:

- спрямованості дії через що-небудь: *überfliegen* – *пролітати (над чим-небудь), перелітати що-небудь*.

У рамках СМ14 виокремлюються структурні субмоделі:

- *über-* + LV0 → LVhpräf: *über'schreiten* – *переходити; переступати*.
- *über-* + LVsuf → LVhpräf: *über'wandern* – *переселятися, імігрувати на іншу територію*.

СМ *um-* + LV → LVhpräf (словотвірна модель з напівпрефіксом 15) відзначається низькою продуктивністю. Характерною особливістю похідних цієї моделі є їх утворення за допомогою префікса з непостійним наголосом. Виявлені основи префіксальних дієслів з відокремлюваним префіксом *um-* виражають словотвірні значення:

- рух навколо чого-небудь: *'umrollen* – *котитися (навколо чого-небудь)*;
- повалення з ніг кого-небудь, чого-небудь: *'umrennen* – *повалити на бігу, збити з ніг кого-небудь*;
- переміщення: *'umsteigen* – *пересаджуватися, пересідати (в інший потяг, вагон)*.

Структурною субмоделлю зазначених дієслів є:

- *um-* + LV0 → LVhpräf: *'umlaufen* – *обпливати*.

Похідні основи префіксальних дієслів з невідокремлюваним префіксом *um-* мають словотвірне значення:

- рух навколо чого-небудь або оточення кого-небудь, чого-небудь: *um'drängen* – *юрбитися (навколо чого-небудь, навколо кого-небудь)*, *um'gehen* – *обходити*.

З точки зору структурної організації, основи префіксальних дієслів, що утворені за словотвірною моделлю 15 з невідокремлюваним префіксом *um-* співвідносяться з двома субмоделями:

- *um-* + LV0 → LVhpräf: *um'laufen* – 1) *вертитися, крутитися, обертатися*
2) *робити коло*;
- *um-* + LVsuf → LVhpräf → LVhpräf: *um'wandern* – *подорожувати*
- *навколо*.

Особливістю СМ *unter-* + LV → LVhpräf (словотвірна модель з напівпрефіксом 16) є утворення префіксальних дієслів за допомогою відокремлювано-невідокремлюваного префікса. Виявлені нами основи префіксальних дієслів з відокремлюваним префіксом мають такі словотвірні значення:

- рух вниз, рух під що-небудь, знаходження внизу, під чим-небудь: *'untergehen* – 1) *заходити (наприклад, про світила)*; *'unterziehen* – 1) *підтягувати, підводити (наприклад, балку під що-небудь)*; *'unterkriechen* – *підлазити, підповзати, ховатися під що-небудь*.

У сучасній німецькій словотвірній системі префіксальна модель 16 демонструє низьку продуктивність і репрезентована такою структурною субмоделлю:

- *unter-* + LV0 → LVhpräf: *unterfliegen* – *пролітати під чим-небудь*.

Похідні основи з невідокремлюваними префіксом *unter-* – семантично нерелевантні дієсловам з категоріальним значенням активного руху. Відповідно їх словотвірним значенням є:

- проникнення куди-небудь, змішування, дезорганізації: *unter'wandern* – *проникати (в країну, організацію тощо)*; *порушувати однорідність (населення)*; *розкладати (дезорганізовувати)*.

СМ *vor-* + LV → LVhpräf (словотвірна модель з напівпрефіксом 17) є середньопродуктивною. Виявлені основи префіксального дієслова, співвідносяться з твірною основою дієслова нульового акту похідності зі словотвірним значенням:

- рух вперед або попереду кого-небудь, чого-небудь, перед ким-небудь, чим-небудь: *vordringen* – *просуватися наперед військ., спорт. наступати*; *vorlaufen* – *забігати наперед*; *бігти попереду*.

В межах цієї моделі виокремлено такі субмоделі:

- *vor-* + LV0 → LVhpräf: *vorkommen* – *виходити наперед*;
- *vor-* + LVsuf → LVhpräf: *vorpreschen* – *розм. мчати попереду*.

Основа префіксального дієслова, що утворилася за непродуктивною СМ *wider-* + LV → LVhräpf (напівпрефіксальна модель 18) семантично не співвідноситься з дієсловами активного руху.

За середньопродуктивною моделлю СМ *zu-* + LV0 → LVhräpf (напівпрефіксальна модель 19) утворюються основи префіксальних дієслів зі словотвірним значенням:

- наближення в бік кого-небудь, чого-небудь: *zufliegen* – *підлітати, прилітати (до чого-небудь)*.

Вона представлена кількома структурними субмоделями:

- *zu-* + LV0 → LVhräpf: максимальними словотворчими компонентами субмоделі є кореневі твірні основи дієслів нульового акту деривації: *zukommen* – *підходити до кого-небудь, чого-небудь*;

- *zu-* + LVsuf → LVhräpf: максимальними словотворчими компонентами субмоделі є афіксальні, в нашому випадку, суфіксальні твірні основи дієслів нульового акту деривації: *ziwandern* – *прямувати (куди-небудь), йти (в напрямку чого-небудь)*.

Слід зазначити, що у словотворі дієслів з категоріальним значенням активного руху функціонує середньопродуктивна модель СМ *KhFR* + LV0 → LVKhFR (словотвірна модель з частотним компонентом 20) для якої характерні деривати, утворені приєднанням простих та складних частотних компонентів. Такі утворення називають ще "слова з подвійною префіксацією" або "біплекси", наприклад: *vorankommen* – *просуватися, рухатися вперед, vorausgehen* – *йти попереду, передувати, durcheinanderlaufen* – *кучкуватися; метушитися, бесцільно бігати* та інші.

Питання утворення віддієслівних похідних з категоріальним значенням активного руху тісно пов'язане з питанням семантичної валентності. Під **семантичною валентністю основ** ми розуміємо семантичні закономірності комбінаторики твірної основи класу дієслів зі словотворчими формантами, що визначаються семантичним узгодженням смислових структур твірної основи з афіксом [23, с. 10].

На тлі префіксальних дієслів з категоріальним значенням активного руху в сучасній німецькій мові можна виокремити не лише їх словотвірні, але й семантичні моделі. У нашому дослідженні при визначенні **семантичної моделі** ми спираємося на розуміння словотвірної моделі як формально-семантичної формули побудови слова, як типової структури з узагальненим лексико-категоріальним (десигнативним) значенням, здатної наповнюватися різним лексичним матеріалом. У ході дослідження нами було виявлено такі семантичні моделі віддієслівних похідних з категоріальним значенням активного руху стосовно просторової орієнтації руху.

Орієнтація руху в **горизонтальній площині** передбачає наявність початкового та кінцевого пунктів руху, які сприймаються абстрактно, як точки на площині, безвідносно до їхньої форми, об'єму та ін. До такої орієнтації руху належать такі семантичні моделі:

- віддалення від початкової точки руху (*abfliegen, abrennen, abschwimmen, entkommen, enteilen, entgleiten*);

- наближення до кінцевої точки руху (*ankriechen, anpoltern, anhumpeln, beikommen, zuspringen*);

- слідування за ким-небудь, чим-небудь (*nacheilen, nachkommen, nachschwimmen*);

- рух з одного місця на інше (*überfliegen, überklettern*);

- рух навпроти, назустріч (*entgegeneilen, entgegeneilen, entgegenlaufen, gegenübertreten*);

- рух уздовж (*entlangschwimmen, entlanggehen, entlangkriechen, entlangschleichen*);

- рух вперед (*vorrennen, vorangehen, voranlaufen, voranschreiten*).

Вертикальна орієнтація руху відбувається у двох напрямках згори до низу і знизу догори. Тут виокремлюються такі семантичні моделі:

- рух униз (*abspringen, abtreten, abziehen*);
- рух вгору (*aufklettern, auflaufen, aufspringen, aufschwimmen*).

Для **орієнтації руху відносно предмета з внутрішнім об'ємом** має значення лише внутрішній об'єм предмета, тобто наявність у ньому певної порожнини або уявлення про таку порожнину. Семантичними моделями є:

- рух всередину (*einfahren in..., einfliegen, eintreten*);
- рух назовні (*auslaufen, ausgehen, ausschwimmen, ausspringen*);
- рух крізь об'єкт (*durchbummeln, durchgehen, durchkriechen*).

Якщо дія **орієнтована на зовнішній об'єм предмета**, то його внутрішній об'єм втрачає актуальність. Тут наявні такі семантичні моделі:

- рух навколо об'єкта (*umschwimmen, umfliegen, umtreten, umschreiten*);
- рух під об'єкт (*unterziehen, unterfliegen, unterkriechen, unterschlüpfen*).

Орієнтація дії **відносно поверхні** репрезентується однією семантичною моделлю:

- охоплення дією певної поверхні (*befliegen, begleiten, betreten*).

Більшість просторових утворень пов'язана з напівпріфіксами *ab-, an-, auf-, aus-, durch-* та частотними компонентами *empor-, fort-, herab-, hinunter-, umher-, wieder-* тощо. На прикладі семантичних моделей із просторовим значенням можна простежити чітку диференціацію кожного препозитивного форманта відносно решти словотворчих засобів.

Отже, семантичні моделі із просторовим значенням, виокремлені в царині префіксальних віддієслівних дієслів, є багатограними і маркуються характерним тільки для них набором словотворчих афіксів, які диференціюються стосовно один одного своєю індивідуальною семантикою.

Перспективним напрямом подальших наукових розробок вважаємо дослідження комбінаторних можливостей твірних основ інших частин мови з різними категоріальними значеннями на засадах основоцентричної дериватології, типолого-зіставного аналізу комбінаторної здатності похідних основ слів різних мов, що послугує вирішенню проблеми створення комплексної теорії стосовно вивчення словотвірного та семантичного потенціалу лексичного складу сучасної німецької мови.

SPECIFICITY OF THE WORD-BUILDING VALENCY OF A STEM

L. V. Shchyhlo, G. V. Chulanova

The article is devoted to revealing structural, semantic and combinatorial factors contributing to word building potential bases of verbs with categorial value of active movement in modern German.

Keywords: *word-building valency, formal-morphological valency, semantic valency, stem.*

СПЕЦИФИКА СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ КОМБИНАТОРИКИ ОСНОВЫ СЛОВА

Л. В. Щигло, Г. В. Чуланова

Статья посвящена выявлению словообразовательных, семантических и комбинаторных факторов, способствующих словообразовательному потенциалу основ глаголов с категориальным значением активного движения в современном немецком языке.

Ключевые слова: *словообразовательная валентность, формально-морфологическая валентность, семантическая валентность, основа слова.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кийко Ю.Є. Лексико-семантична група дієслів переміщення в сучасній німецькій мові (парадигматичні і синтагматичні властивості): дис. канд. філол. наук: 10.02.04 / Кийко Юрій Євгенійович. – К., 2001. – 259 с.

2. Щигло Л. В. Словотвірний потенціал дієслівних основ з категоріальним значенням активного руху в сучасній німецькій мові / Л. В. Щигло: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04 «Германські мови» / Л. В. Щигло. – Харків, 2009. – 20 с.
3. Diersch H. Verben der Fortbewegung in der deutschen Sprache der Gegenwart. Eine Untersuchung zu syntagmatischen und paradigmatischen Beziehungen des Wortinhalts: Diss. / Helga Diersch. – Berlin : Akademie-Verlag, 1972. – 221 S.
4. Морозова Т. С. Отражение валентностей производящего глагола производными разных частей речи / Т. С. Морозова // Актуальные проблемы русского словообразования. – Ташкент : Укитувчи, 1982. – С. 401–405.
5. Беляева Т. М. Словообразовательная валентность глагольных основ в английском языке / Т. М. Беляева. – М. : Высшая школа, 1979. – 180 с.
6. Зернова В. К. Архитектоника производящих и производных основ в современном немецком языке (на материале терминологической лексики) : автореф. дис. д-ра филол. наук: спец. 10.02.04 "Германские языки" / В. К. Зернова. – М., 1992. – 36 с.
7. Каравашкин В. И., Ефимов Р. В. Внутренняя валентность слова : теория и практика : [учебное пособие] / В. И. Каравашкин, Р. В. Ефимов. – Харьков : Константа, 1999. – 112 с.
8. Степанова М. Д. Части речи и проблема валентности в современном немецком языке / М. Д. Степанова, Г. Хельбиг – М. : Высшая школа, 1978. – 258 с.

Надійшла до редакції 3 жовтня 2014 р.